

TOHOLAMPI Toholammin kunnan osavuosisikatsaus
luonnollinen kotilaakso 1.1.-30.4.2023

Kh 12.06.2023 § 118

Kv 26.6.2023 § 16

Sisällys

Sisällys	2
YLEINEN KEHITYS.....	3
TALOUDEN KEHITYS	4
OSASTOT	6
Hallinto-osasto.....	6
Lomatoimen osasto	11
Tekninen osasto	14
Sivistysosasto	17
Sivistystoimen hallinto.....	17
Kasvatus- ja opetuspalvelut.....	18
Vapaa-aikapalvelut	23
Käyttötalous yhteensä	29
INVESTOINTIEN TOTEUMA.....	30
KUNTA KÄYTTÖTALOUS TULOSALUEITTAIN SEKÄ INVESTOINNIT JA RAHOITUS.....	31
VIEMÄRILIIKELAITOS.....	34
YHTIÖT	35
Kiinteistö Oy Toholammin vuokratalot (100 %).....	35
Toholammin Kehitys Oy (100 %)	37
Toholammin Energia Oy (96,66 %).....	38

YLEINEN KEHITYS

Asukasluku kuukausittain 2022–2023

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
2023	2903	2907	2909									
2022	2947	2944	2949	2944	2950	2952	2942	2923	2908	2898	2894	2901

Toholammin kunnan asukasluku maaliskuun lopussa oli 2909 henkilöä. Asukasluku on laskenut vuodentakaiseen ajankohtaan 40 henkilöllä (muutos –1,4 %). Muuttoliikkeen osalta ensimmäinen vuosineljännes oli Toholammilla lievästi positiivinen, nettomuutto tarkasteluvälillä (1.1.-31.3.2023) oli + 9 henkilöä. Vuonna 2022 nettomuutto oli 29 muutttoa tappiollinen.

Vuonna 2022 kunnan väestöstä 2,0 % oli vieraskielisiä (muun kuin suomen- tai ruotsinkielisiä). Vaikka muunkielisen väestön määrä on kaksinkertaistunut viidessä vuodessa, on se koko maan (8,9 %) ja koko Keski-Pohjanmaan (3,6 %) osuuteen verrattuna edelleen erittäin alhainen.

Lähteet: Tilastokeskus, Väestörekisterikeskus. Rekisteritilanne kuukauden lopussa.

Työttömyysaste kuukausittain 2022–2023

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
2023	6,0	6,3	6,7									
2022	6,4	7,1	6,9	6,5	6,5	6,7	7,1	5,5	5,4	4,8	5,3	5,8

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön työllisyystietoja

Toholammin työttömyysaste oli maaliskuussa 2023 (uusin tilastotieto) 6,7 %. Työttömyysaste laski vuodentakaiseen ajankohtaan nähden 0,2 prosenttiyksikköä. Työttömien henkilöiden kokonaismäärä oli maaliskuun lopussa 77 henkilöä ja heistä 32 henkilöä oli yli 50-vuotiaita ja 23 henkilöä pitkäaikaistyöttömiä. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 11 henkilöä. Vuodentakaiseen ajankohtaan nähden työttömien määrä väheni viidellä henkilöllä (3/2022; 82 hlöä, muutos –6,1 %).

Kunnan alueella oli avoimia työpaikkoja maaliskuun 2023 lopussa 6 kappaletta. Vuodentakaiseen ajankohtaan nähden avoimien työpaikkojen määrä väheni 11 kpl (muutos –65 %). Avoimien työpaikkojen määrä kääntyi maaliskuussa laskuun koko Pohjanmaan ELY-keskusalueella, jossa uusien avointen työpaikkojen määrä pienentyi kaikissa ammattiryhmissä, eniten palvelu- ja myyntityöntekijöiden ammattiryhmässä.

Lähteet: Työ- ja elinkeinoministeriön työllisyystietoja, Pohjanmaan ELY-keskuksen työllisyyskatsaukset. Rekisteritilanne kuukauden lopussa.

TALOUDEN KEHITYS

Huhtikuu 2023 Tuloslaskelmaosa.

	2022 tilinpäätös	2023 talousarvio	Huhtikuu 2023 vuoden alusta	Yliitys/alitus	Huhtikuu 2022 vuoden alusta
5000 Kunnan tulovero	8 347 119	4 150 000	2 042 734,60	-2 107 265	3 191 568
5100 Kiinteistövero	666 195	800 000	-42 064,01	-842 064	84 155
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	1 262 963	845 000	376 974,59	-468 025	593 837
Verotulot	10 276 277	5 795 000	2 377 645,18	-3 417 355	3 869 560
5500 Yleinen valtionosuus	6 585 837	2 862 964	909 656,00	-1 953 308	2 193 724
5502 Verotuloihin perust vos tasaus	3 136 693	1 498 768	511 780,00	-986 988	1 045 564
5504 Veroperustemuutosten korvaus	2 165 019	643 919	116 494,00	-527 425	695 840
5505 Verotulojen maksulykkäyskompen	-10 762	0	116 494,00	116 494	-3 588
5700 Opetus- ja kultt.t.valt.osuus	190 724	247 305	67 428,00	-179 877	82 420
Valtionosuudet	12 067 511	5 252 956	1 721 852,00	-3 531 104	4 013 960

Kirjanpidon mukaan 30.4.2023 valtionosuuksia on kertynyt 1 721 852 euroa, mikä on noin 29 100 euroa alle budjetoidun. Kunnallisverokertymä on 659 400 euroa suurempi kuin budjetti. Huhtikuun loppuun mennessä kiinteistöveroja kertymä on miinusmerkkinen, koska verovuotia 2021 ja 2022 on korjattu takautuvasti yhteensä 50 158 euroa. Itse kiinteistöverotulokertymä vuodelta 2023 on 9000 euroa.

Valtionosuudet ja verotulot yhteensä ovat toteutuneet 416 845 euroa yli budjetoidun.

TULOSLASKELMA

Huhtikuu 2023

	2022 tilin- päättös	2023 talous- arvio	Huhtikuu 2023 vuoden alusta	Toteuma-%	Huhtikuu 2022 vuoden alusta
Myyntituotot	5 352 131	19 892 672	6 478 668	33	1 610 586
Maksutuotot	633 594	2 661 000	856 442	32	229 829
Tuet ja avustukset	413 717	197 505	272 769	138	193 408
Muut toimintatuotot	1 247 574	1 250 918	426 207	34	409 944
TOIMINTATUOTOT	7 647 017	24 002 095	8 034 086	33	2 443 766
Palkat ja palkkiot	-8 557 666	-20 098 979	-5 402 953	27	-2 595 989
Eläkekulut	-1 873 005	-3 901 022	-987 629	25	-565 611
Muut henkilösivukulut	-388 580	-806 089	-301 266	37	-103 126
Palvelujen ostot	-15 087 475	-5 660 871	-1 627 942	29	-5 357 117
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 647 402	-2 333 600	-716 519	31	-557 165
Avustukset	-391 851	-971 733	-434 636	45	-134 554
Muut toimintakulut	-284 211	-251 675	-114 538	46	-100 082
TOIMINTAKULUT	-28 230 190	-34 023 969	-9 585 482	28	-9 413 645
TOIMINTAKATE	-20 583 173	-10 021 874	-1 551 396	15	-6 969 879
Verotulot	10 276 277	5 795 000	2 377 645	41	3 869 560
Valtionosuudet	12 067 511	5 252 956	1 721 852	33	4 013 960
Korkotuotot	28 603	45 000	23 960	53	28 705
Muut rahoitustuotot	214 782	18 000	10 956	61	1 259
Korkokulut	-176 147	-190 000	-136 170	72	-47 547
Muut rahoituskulut	-7 519	0	-3 766	0	-2 433
VUOSIKATE	1 820 334	899 082	2 443 081	272	893 624
Suunn.mukaiset poistot	-856 125	-807 682	-302 529	37	-285 141
TILIKAUDEN TULOS	964 209	91 400	2 140 553	2 342	608 483
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	964 209	91 400	2 140 553	2 342	608 483

Kirjanpidon mukainen tuloslaskelma 30.4.2023 on 2 140 553 euroa ylijäämäinen. Toimintatuotot ovat toteutuneen 33 % eli 33 387 euroa yli budjetoidun. Käyttötalouskulujen toteuma on 28 % eli 1 755 841 euroa alle budjetoidun. Toimintakate on toteutunut 15 %: sti eli 1 789 228 euroa alle budjetoidun. Myyntituloissa ja avustustuloissa on ennakkoon tulleita eriä, mitkä sisältyvät tulokseen. Palvelujen ostoissa ei ole enää erikoissairaanhoidon ja perusturvapalveluiden kustannuksia hyvinvointialueiden aloittamisen vuoksi.

OSASTOT

Hallinto-osasto

Vastuutoimielin:	Kunnanhallitus
Vastuuhenkilöt:	Kunnanjohtaja Hallintojohtaja

Hallinto-osasto vastaa kunnanhallituksen asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä koko konsernin palvelutoiminnan toimivuudesta. Hallinto-osasto edustaa Toholammin kuntaa työnantajana sekä kehittää ja koordinoi kunnan työnantajapolitiikkaa ja henkilöstöstrategiaa. Hallinto-osasto huolehtii myös tietohallinto- ja tietoliikennepalveluiden tuottamisesta.

Henkilöstöpalvelujen vastualueen tehtävänä on johtaa ja kehittää henkilöstöhallintoa ja -palveluja. Henkilöstöpalvelut hoitavat omalta osaltaan lainsäädännön työnantajalle asettamia velvoitteita sekä toimii näissä kunnan asiantuntijatahona. Henkilöstöpalvelut edistävät henkilöstön työhyvinvointia koordinoimalla koko kuntaa koskevia johtamisen, henkilöstön ja työyhteisötaitojen kehittämisen palveluita, henkilöstöetuksia ja työterveyshuollon palveluita.

Taloushallintopalveluiden tehtävänä on johtaa ja valvoa kunnan ja tytäryhtiöiden taloushallintoa, suunnitella ja ohjata kunnan taloutta, huolehtia talousarvion, taloussuunnitelman ja tilinpäätöksen valmistelusta ja laadinnasta. Talouspalvelut huolehtivat kunnan maksuvalmiudesta, rahoituksesta ja konsernirahoituksesta ja viranomaisraportoinnista.

Toiminnan painopisteet

Henkilöstön hyvinvointi on strateginen menestystekijä ja henkilöstön hyvinvointi heijastuu organisaation menestymiseen ja tuloksellisuuteen. Hyvinvoinnin edistäminen vaatii ennen kaikkea johdon, esihenkilöiden ja työntekijöiden yhteistyötä. Työntekijän vastuulla on se, että työntekijöillä on terveellinen ja turvallinen työympäristö. Myös työntekijä on vastuussa oman itsensä kehittämisestä sekä työyhteisön toimivuudesta ja työilmapiiristä.

Kunta jatkaa päämäärätietoisesti työtä työhyvinvoinnin parantamiseksi sekä työtapaturmien ehkäisemiseksi. Henkilöstöä kannustetaan terveelliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan erilaisilla toiminnoilla. Henkilöstön työhyvinvointia tuetaan e-Passi-palvelun avulla sekä kattavilla työterveyshuollon palveluilla. Keväällä 2023 on muun muassa järjestetty luentoja esihenkilöille heidän jaksamisensa tueksi.

Psykososiaalisen kuormituksen vähentämisen keinoja kehitetään yhdessä työterveyshuollon kanssa. Työterveyshuollon kanssa tehdään aktiivisesti ja määrätietoisesti yhteistyötä, jotta työkyvyttömyyden ja ennenaikaisen eläköitymisen kustannuksia saadaan alennettua. Painopistettä on siirretty sairaanhoidosta ennaltaehkäisevään suuntaan. Yhteistyössä työterveyshuollon kanssa järjestetään ryhmätoimintaa mm. tules-vaivojen ennalta ehkäisemiseksi.

Kunnan ulkoisen ja sisäisen viestinnän kehitystyötä jatketaan. Kunnan verkkoviestintää on aktivoitu ja kunnan nettisivut ja muut somekanavat pidetään ajantasaisina sekä kunnan markkinointia suunnitellaan ja toteutetaan aktiivisesti. Alkuvuoden aikana kunnalle on tehty mm. rekryointivideo sekä yrityksille suunnattu kunnan elinkeinotoimintaa ja tonttitilannetta kuvaava markkinointivideo.

Organisaatioviestinnän toimivuus on kunnan toiminnan kannalta tärkeää ja organisaatioviestinnässä hyödynnetään vuonna 2021 hankittua intranet-viestintäalusta, joka toimii koko kunnan henkilöstön pääasiallisena sisäisen tiedotuksen välineenä. Intra toimii myös tietovarastona, johon kootaan henkilöstöä koskevat ohjeistukset ja lomakkeet. Intran tietosisältöjen täydentäminen ja kehittäminen on jatkuva prosessi. Sisäisen viestinnän kehittämistyötä tehdään myös jatkuvasti ja myös erilaisten kyselyjen teko henkilöstön mielipiteiden keräämistä varten on toteutettu kevään aikana useampia. Henkilöstöä pyritään osallistamaan ja ottamaan vastuuta myös tiedon keräämisestä olemassa olevista sisäisen viestinnän kanavista.

Digitalisaatio muuttaa työn sisältöä ja työn tekemisen työtapoja. Myös osaamistarpeet muuttuvat, asiantuntijuus ja tiedolla johtaminen korostuvat. Johtaminen uudistuu sekä varsinkin etäjohtaminen ja työkykyjohtaminen tuovat esihenkilöiden johtamistyöhön uusia ulottuvuuksia, mahdollisuuksia ja haasteita. Esihenkilöiden kouluttaminen uuden ajan johtamiseen onkin toimivan organisaation perusedellytys. Digitalisaation avulla pyritään kehittämään laaja-alaisesti palveluprosesseja ja toimintamalleja. Uusien toimintamallien käyttöönottoa tuetaan lisäämällä työntekijöiden digitaalista osaamista mm. alueella olevien hankkeiden kautta.

Tiedonhallintalain asettamien velvoitteiden täytäntöönpano tulee olemaan toiminnan painopisteenä myös vuoden 2023 toiminnassa. Alkuvuoden aikana mm. tiedonohjaussuunnitelman (TOS) ja tiedonhallintamallin (Digiturvamalli) tekemistä on edistetty ja aikataulutettu ja tavoitteena on saada ne hyvälle mallille vuoden 2023 aikana.

Työllisyyspalvelun painopisteenä on vuosien 2021 ja 2022 tapaan ollut työllisyyden kuntakokeilu (Kaustisen seutukunta kuntien yhteisenä toimielimenä vastaa kokeilun toteuttamisesta ja resurssoinnista kuntien puolesta). Kuntakokeilulla pilotoidaan tulevaa TE-palvelu-uudistusta. Kuntakokeilussa on tähän mennessä onnistuttu kehittämään TE-palveluiden lähipalvelua tuomalla palvelut kuntaan lähemmäksi asiakkaita. Kokeilun kohderyhmään kuuluvat työttömät työnhakijat, työllistettynä olevat ja työllistymistä edistävissä palveluissa olevat, joilla ei ole oikeutta ansiopäivärahaan sekä kaikki alle 30-vuotiaat ja kaikki maahanmuuttajat sekä vieraskieliset.

23.3.2023 lakipaketti julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä vahvistettiin. Heti lain vahvistamisen jälkeen Keski-Pohjanmaalla käynnistettiin TE palvelut 2024- uudistuksen valmistelut. Maakunnassa valmistellaan kuntakokeilualueen kokoista työllisyysaluetta. Valmistelutyö ja sopimusvalmistelu työllistää kuntien hallintoa. Palveluiden järjestämisvastuu siirtyy valtiolta kunnille 1.1.2025.

Elinkeinopalvelut toteutetaan edelleen kunnan ja Kaustisen seutukunnan kanssa yhteistyössä.

TAVOITTEET 2023

Tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Toteuma 4/2023
Henkilöstön työn ja osaamisen kehittäminen	Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta. Esihenkilötaidot ja henkilöstöjohtaminen kehitty (liittyy myös työhyvinvoinnin kehittämiseen).	Koulutussuunnitelman päivittäminen ja -suunnitelman toteuttaminen. Koulutuksiin osallistaminen, verkkokoulutusten lisääminen, käytössä FCG:n koulutuspaletti. Koulutukset ja valmennukset esihenkilöille ja johtajille.	FCG:n koulutukset käytössä. Ja niihin on osallistuttu alkuvuoden aikana. KT:n koulutukset käytössä ja esihenkilöitä on kannustettu niihin osallistumaan. Koulutuksiin on osallistuttu aktiivisesti. Esihenkilöillä on käytössä esihenkilödigipolku ja luottamushenkilöillä luottamushenkilö digipolku, jossa on kattavasti koulutuskokonaisuuksia eri osa-alueille itsenäisesti opiskeltavaksi.
Työhyvinvoinnin kehittäminen	Sairauspoissaolojen määrä vähentyy edelliseen vuoteen verrattuna. Kehityskeskustelut käyty 100 %.sti. Työterveyshuollon menojen seuranta. Henkilöstön kohtelu yhdenvertaista, tasapuolista ja oikeudenmukaista.	Työterveyshuollon kanssa tehtävän yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen. Kehityskeskusteluista saadun palautteen hyödyntäminen/jatkotoimenpiteet. Työhyvinvointikyselyn toteuttaminen.	Yhteistyöpalavereja pidetty alkuvuoden aikana. Yhteistyössä työterveyshuollon kanssa on järjestetty luentoja esihenkilöille työssäjaksamisen tueksi. Kehityskeskustelut on toteutettu 100 %: sti.
Tasapainoinen kuntatalous	Taseessa ei ole alijäämää.	Talouden analyysien laadinta säännöllisesti johtoryhmälle.	Talousresurssi on saatu palkattua ja talouden raportointiin tullaan panostamaan ja sitä

	Velkamäärä euroa/asukas	On varauduttava mahdollisiin sopeuttamistoimenpiteisiin taloustilanteen muuttuessa.	toteuttamaan säännöllisesti johtoryhmälle.
Ulkoistetut palvelut palkka- ja taloushallinto	Toiminnan sujuvuus Kuntien Hetapalvelut Oy:n kanssa. Tietojärjestelmien toimivuus.	Prosessikuvauksien laatiminen. Kunnan omien prosessien jäntevöittäminen.	Kuntien Hetapalvelut Oy:n kanssa on aloitettu palvelujen uudelleen käyttöönottoprojekti, jonka tavoitteena on saada palveluntuotanto sujumaan vaivattomasti.
Työttömyysaste	Pitkäaikaistyöttömien määrä ja osuus, työmarkkinatuen kuntasuus.	Kunnan työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön keinot, verkostoyhteistyö ja kuntakokeilun keinot.	Työpaja toiminta on jatkunut aktiivisena ja uusi työpajakoordinaattori on aloittanut alku vuonna.
Kunnan digitalisaatioasteen parantaminen	Palvelujen saavutettavuuden ja sujuvuuden parantaminen digitalisaation avulla. Henkilöstön digitaalisten taitojen kehittäminen.	Kunnantalon tilanvarausjärjestelmän hankinta vuodelle 2023. Intran sisältöjen kehittäminen. Dynasty 10 käyttöönoton tuomat uudistukset ja mahdollisuudet	Tilanvarausjärjestelmä on otettu käyttöön alku vuoden aikana. Intraan tuotetaan kaikki sisäinen tiedotusmateriaali ja päivitetään aktiivisesti. Dynasty 10 on tullut uusia ominaisuuksia alku vuoden aikana ja lisäosia on suunnitteilla loppu vuoden aikana.

Elinkeinojen kehittäminen

Biolaakso – tulevaisuus Toholammilla kunta -strategia on käytössä ja se huomioidaan päätösten valmistelussa. Elinkeino-ohjelman on myös käytössä valmistelussa Toholammin kunnan yritysten ja Kaustisen seutukunnan hankkeissa. Kunnassa on yrityksiä, joiden liiketoiminta keskittyy kaasuun, aurinkovoimaan ja tuulivoimaan. Sivutuotteena syntyvä lämpöenergia on myös mahdollista hyödyntää tuotteiden valmistuksessa. Selvityksessä on myös tuulivoimalla tuotetun energian tasausenergiatuotantoa. Alkutuotannon lannoitteiden uudet ratkaisuvaihtoehdot ovat valmistelussa ja kolmen vuoden koetoiminta erilaisten raaka-aineiden hyödyntämiseksi on käynnistetty yritysten toimesta. Uusia kaavoitushankkeita tuulivoiman, vetyvoiman ja aurinkovoiman rakentamiseksi Toholammille on vireillä yritysten toimesta. Lisäksi Härkänevan osayleiskaava on saanut lainvoiman.

Uusi alakoulu on ollut käytössä 1,5 vuotta. Kuusiston koulun korjaustöiden valmistelua jatketaan. Artesaaniopisto on ostettu Toholammin kunnalle keväällä 2023 ja kiinteistön jatkokäyttöä on tarkasteltava laajemmin. Suunnittelutyötä tehdään parhaillaan.

Kulunut vuosi on ollut ja jatkuu kiireisenä, lomituspalveluiden uudelleen järjestäminen ja palveluiden tuottaminen 1.1.2023 aikaisempaa laajemmalle alueelle on nyt käynnissä. Tämä haastaa kuntamme resurssit aivan uudella tavalla.

HALLINTO-OSASTO	TP2022	TA2023	TOT 4/2023	Tot.-%	TOT 4/2022
Myyntituotot	110 050	100 500	39 819,05	39,62	19 169,48
Tuet ja avustukset	134 420	52 000	30 701,22	59,04	41 444,57
Muut toimintatuotot	19 413	0	1 193,85	0,00	-1 985,33
Toimintatuotot yht. ulk.	263 882	152 500	71 714,12	47,03	58 628,72
Sisäiset tuotot yht.	455 709	657 034	179 331,92	27,29	63 944,98
Sis ja ulk tuotot yhteensä	719 591	809 534	251 046,04	31,01	122 573,70
Palkat ja palkkiot	-494 490	-522 300	-173 076,74	33,14	-134 698,86
Eläkekulut	-268 050	-150 781	-33 195,62	22,02	-78 811,71
Muut henkilösivukulut	-35 011	-20 683	-6 040,10	29,20	-9 272,53
Palvelujen ostot	-12 067 229	-798 321	-282 997,74	35,45	-4 244 686,02
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-28 786	-23 620	-14 277,29	60,45	-15 170,91
Avustukset	-151 373	-158 000	-62 301,08	39,43	-73 220,49
Muut toimintakulut	-4 461	-14 800	-11 992,03	81,03	-3 077,50
Toimintamenot yht. ulk.	-13 049 399	-1 688 505	-583 880,60	34,58	-4 558 938,02
Sisäiset kulut yhteensä	-151 778	-156 513	-42 419,67	27,10	-44 012,46
Sis ja ulk kulut yhteensä	-13 201 176	-1 845 018	-626 300,27	33,95	-4 602 950,48
Netto ennen poistoja	-12 481 585	-1 035 484	-375 254,23	36,24	-4 480 376,78
Poistot yht.	-266	0	0,00	0,00	-88,64
Netto	-12 481 851	-1 035 484	-375 254,23	36,24	-4 480 465,42

Toholammin kunnassa ja kuntakonsernissa on noudatettava tarkkaa taloudenpitoa nyt ja tulevina vuosina.

Lomatoimen osasto

Vastuhenkilö lomituspalvelujohtaja

Toimielin: kunnanhallitus

Vastuhenkilö: lomituspalvelujohtaja

Toiminta-ajatus: Lomituspalvelujen tarkoituksena on turvata paikallisyksikön alueella olevien maatalousyritysten toiminta yrittäjien vuosilomien ja sijaisapujen aikana sekä turkistilojen toiminta yrittäjien vuosilomien ja lisävapaiden aikana.

Tavoitteet 2023

Tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Toteutunut 30.4.2023 mennessä
Yhtenäiset toimintatavat	Lomituspalvelujen järjestämiseen liittyvien prosessien yhtenäistämisen ja kehittäminen	Prosessien kuvaaminen, ongelmakohtien tunnistaminen ja kehittäminen Henkilöstön koulutus	Toteutunut osittain mm. koulutuksen osalta
Asiakkaat tekevät hakemukset ja lomituspyynnöt Lomitusnetissä	Vuosilomahakemuksista 85 % tulee Lomitusnetin kautta	Asiakkaiden opastus Lomitusnetin käyttöön	Sähköisten hakemusten määrä on lisääntynyt
Digitaalisuuden lisääminen	Sähköisten järjestelmien käytön lisääminen Henkilöstön digitaalityön kehittyminen	Uusien järjestelmien käyttöönotto Koulutus ja käytön opastus	Toteutunut osittain Koulutusta ja opastusta lisäävä
Työturvallisuuden parantaminen	Tilojen työolosuhdekartoitukset tehtynä vähintään kolmen vuoden välein Tapaturmien määrä	Tilakäyntien lisääminen WPro-työturvallisuusjärjestelmän ja Mobiili-järjestelmän käyttöönotto koko paikallisyksikön alueella	Käyttöönotto toteutunut, mutta vaatii lisää koulutusta ja opastusta

Toiminta 2023

Toholammin kunta hallinnoi 1.1.2023 maatalousyrittäjien ja turkisyrittäjien lomituspalvelujen järjestämistä 23 kunnan alueella Keski-Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaan eteläosissa. Toholammin paikallisyksikön alueeseen liitettiin Kaustisen, Kalajoen, Nivalan, Reisjärven ja Haapaveden paikallisyksiköiden alueet. Alue jakautuu hallinnollisesti pohjoiseen ja eteläiseen tiimiin, joita johtavat lomituspäälliköt. Paikallisyksikön hallinnollinen keskus on Toholampi, jonka lisäksi on sivutoimipisteet Kalajoella ja Nivalassa. Alueella on 1025 lomituspalvelujen piirissä olevaa maatilaa ja 1759 lomaan oikeutettua yrittäjää sekä 51 turkistarhaa ja 61 turkisyrittäjää. Vakituksia lomittajia on 310 ja hallinnossa työskentelee 24 henkilöä.

Maatalousyrittäjien vuosilomahakemukset vuodelle 2023 olivat yhtä luopuvaa yksikköä lukuun ottamatta käsitelty pääosin viime vuoden puolella. Lomitusnetin tietokannat saatiin Melan toimesta yhdistettyä yhteen tietokantaan helmikuussa. Hallinto joutui alkuvuodesta tekemään sekä edellistä että kuluvaan vuotta. Vuoden 2022 valtionkorvausselvitykset tehdään Melaan huhtikuun 2023 loppuun mennessä. Toholammin kunnan osalta haettiin jatkoaikaa.

Älypuhelimet ja mobiilijärjestelmä otettiin käyttöön koko paikallisyksikön alueella tammikuussa. Käyttäjille toimitettiin kirjallisia ohjeita ja annettiin tarvittaessa henkilökohtaista opastusta. Koko henkilöstölle järjestettiin älypuhelin- ja siinä olevien sovellusten käyttökoulutus touko-kesäkuussa. Älypuhelin- ja sovellusten käyttö on myös tiedottamisen toimivuuden edellytys, koska lomittajille suunnattu tiedottaminen tapahtuu sähköpostin kautta.

Hallinnon monipaikkainen toimintamalli osoittautui alkuvaiheessa ennakoitua haasteellisemmaksi it-ongelmien vuoksi. Kalajoen ja Nivalan sivupisteiden toiminta helpottui, kun toimistoihin saatiin Toholammin kunnan verkko. Lomituspalvelujen muutokset ovat työllistäneet it-osastoa. Lomituspalvelujen henkilöstöltä sähköisten järjestelmien käyttö on vaatinut uuden opettelua. Tämän lisäksi osa lomitustyönohjaajista järjestee lomituksia uudella alueella uusille asiakkaille ja myös alaiset ovat vaihtuneet.

Hallintohenkilöstölle on järjestetty sisäistä koulutusta mm. lomituspalvelulaista ja työvuorosunnittelusta. Tämän lisäksi on osallistuttu mm. KT:n järjestämiin koulutuksiin. Lomittajille on järjestetty rehukoneisiin ja lypsyrobotteihin liittyvää koulutusta.

Asiakkaiden Lomitusnetin käyttö on lisääntynyt ja sijaispuhakeuksista yhä useampi tulee Lomitusnetin kautta. Tammi-huhtikuun aikana käsiteltäväksi saapui yhteensä yli 700 sijaispuhake-musta. Asiakkaiden käyttöön on tarjolla suojattu sähköposti, jolla voi toimittaa mm. päätöksiin tarvittavia liitteitä.

Lomituspalvelujen kysyntä on vaihdellut ja ajoittain on ollut vaikeuksia työllistää kunnan palveluksessa olevia lomittajia. Alueellista vaihtelua on kuitenkin paljon ja mm. Perhon suunnalla on lomittajista ollut jatkuvaa pulaa. Kysynnän vaihtelun vuoksi osa palvelusta tuotetaan määräaikaisella työvoimalla ja ostopalvelulla. Ostopalvelulomitusten hankinnasta järjestettiin kaksi kilpailutusta, että saataisiin riittävä määrä palveluntuottajia.

Lomituspalveluiden TVA- ja palkkojenharmonisointityö aloitettiin konsultin johdolla huhtikuussa.

Lomatoimen osaston tulos muodostuu:

3000 Lomatoimen hallinto	180 748,53 e
3007 Lomituksen yhdistäminen	39 021,49 e
3010 Maatalouslomitusta	1 121 241,79 e
<u>3020 Turkistarhaajien lomitusta</u>	<u>45 586,07 e</u>
yhteensä	1 386 597,88 e

3007 Lomituksen yhdistämisen kustannuspaikan tulos johtuu siitä, että Mela maksama hankeraha vuoden 2022 kustannuksiin on kirjattu vuoden 2023 tuloksi.

3010 Maatalouslomituksen ja 3020 Turkistarhaajien lomitukseen on saatu ennakoita enemmän kuin toteutuneet kustannukset.

Maatalousyrittäjien lomituspalvelujen rahoitukseen tehdään ennakontarkastus 1.7. alkaen ja tarvittaessa vielä loppu vuodesta. Sekä maatalousyrittäjien että turkistuottajien lomituspalveluista tehdään lopulliset vuoden 2023 toimintaa koskevat valtionkorvausselvitykset vuoden 2024 keväällä. Jos maksetut ennakot ylittävät toiminnasta aiheutuneet kustannukset, kunta joutuu palauttamaan liikaa saadut ennakot Melalle. Jos maksetut ennakot eivät riitä kattamaan toiminnasta aiheutuneita valtionkorvaukseen oikeuttavia kustannuksia, Mela maksaa kunnalle lisää valtionkorvausta.

LOMATOIMEN OSASTO	TP2022	TA2023	TOT 4/2023	Tot-%	TOT 4/2022
Myyntituotot	4 088 732	18 652 546	6 114 806,97	32,78	1 318 506,40
Maksutuotot	501 054	2 556 000	812 374,44	31,78	177 717,08
Tuet ja avustukset	58 316	90 000	0,00	0,00	-1 964,52
Muut toimintatuotot	524	0	0,00	0,00	0,63
Toimintatuotot yht. ulk.	4 648 626	21 298 546	6 927 181,41	32,52	1 494 259,59
Sis ja ulk tuotot yhteensä	4 648 626	21 298 546	6 927 181,41	32,52	1 494 259,59
Palkat ja palkkiot	-3 015 665	-14 222 500	-3 613 106,84	25,40	-875 756,00
Eläkekulut	-558 294	-2 702 903	-624 174,43	23,09	-154 406,58
Muut henkilösivukulut	-185 822	-572 319	-232 891,88	40,69	-42 581,17
Palvelujen ostot	-622 175	-2 647 740	-597 693,26	22,57	-209 287,48
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-34 875	-226 000	-28 788,10	12,74	-14 021,88
Avustukset	-74 450	-622 983	-326 802,04	52,46	-14 810,16
Muut toimintakulut	-28 008	-120 000	-10 857,52	9,05	-6 283,54
Toimintamenot yht. ulk.	-4 520 289	-21 114 445	-5 434 314,07	25,74	-1 317 146,81
Sisäiset kulut yhteensä	-135 290	-184 101	-106 269,46	57,72	-14 553,32
Sis ja ulk kulut yhteensä	-4 655 579	-21 298 546	-5 540 583,53	26,01	-1 331 700,13
Netto ennen poistoja	-6 952	0	1 386 597,88	-	162 559,46
Netto	-6 952	0	1 386 597,88	-	162 559,46

Tekninen osasto

Vastuhenkilö tekninen johtaja

Toiminta-ajatus: Tuottaa taloudellisia ja tarkoituksenmukaisia palveluja eri hallintokunnille sekä osittain kuntalaisille, kuten kunnallistekniikan, tilapalvelun, it-palvelujen, ruokahuollon ja siivoustoimen osalta.

Teknisen osaston vastuulla on myös rakennus- ja ympäristölautakunta. Lautakunnan tulosalue jakaantuu rakennustarkastukseen, ympäristönsuojeluun. Lautakunta päättää myös yksityistielain mukaan tielautakunnalle kuuluvat asiat. Ympäristöterveydenhuolto ja maaseututoimi hoidetaan ostopalveluna.

Rakennusvalvonta ja kaavoitus

Rakennusvalvonta tuotetaan ostopalveluna Ylivieskan kaupungilta. Rakennustarkastajan työaika Toholammin kunnalle on keskimäärin 2,5 työpäivää viikossa. Toholammin kunnan rakennusvalvonnassa on käytössä sähköinen Lupapiste-asiointipalvelun, jonka kautta haetaan rakennusvalvonnan alaisia lupia ja ilmoituksia, kuten rakennus-, toimenpide- ja purkuluvat. Rakennuslupia on myönnetty alkuvuonna 5 kpl, toimenpidelupia 2 kpl ja rakennuslupien jatkoja 25 kpl. Härkänevan osayleiskaava hyväksyttiin helmikuussa.

Tuulivoimatoimija Neoen oy:n jättämä 30 tuulivoimalan Takkukankaan tuulivoimapuiston kaavoitusaloite hyväksyttiin. Tuulikolmio Oy:n Pitkälähdon tuulipuistohankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja yva-ohjelma valmistunut, ja toimijan toimesta järjestettiin myös YVA-ohjelman yleisötilaisuus. Toholampi-Lestijärven tuulivoimapuiston tuulivoimaloita on uudelleen luvitettu alkuvuoden aikana. Jylkkä-Alajärvi voimajohtohankkeen osalta on käyty keskustelua ja WPD:n toimesta järjestetty kuulemistilaisuus.

Kaavapäivitys ei ole vielä saavuttanut lainvoimaa Länsi-Toholampi ja Toholampi-Lestijärvi tuulipuistoissa. Kaavapäivityksen tavoitteena on nostaa tuulimyllyjen kokonaiskorkeutta ja tehoa. Kaavoitushanke teetetään konsulttityönä Ramboll Oy:ltä.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelupalvelut tuotetaan ostopalveluna Ylivieskan kaupungilta. Ympäristötarkastajan työaika Toholammin kunnalle on keskimäärin 2 työpäivää viikossa. Alkuvuoden aikana on myönnetty 2 kpl kiviaineksen ottolupaa ja vireille on tullut 2 hakemusta.

Kiinteistöjen ja teiden kunnossapito

Kiinteistöillä on tehty korjaustoimenpiteitä kiinteistöjen korjausohjelman mukaisesti. Korjaustöitä on tehty myös KOY Toholammin vuokratalojen kiinteistöissä oleviin huoneistoihin. Terveyskeskuksen rikkoutunut ulkoseinärappaus korjataan kesän aikana, suunnittelu ja työselostus on valmistumassa. Kaavateitä on kuntokartoitettu ja tulevan kesän toimenpiteitä on harkittu ja suunniteltu teiden kunnan ja käyttästeen mukaan. Tulevana kesänä on tarkoitus tehdä asfalttipintaisiin kaavateihin massan

vaihtoa ja sekoitusjyrsintää. Sorapintaisiin kaavateihin tehdään suolausta ja lanausta tarpeen mukaan.

Rakentaminen

Hakatiellä toimiviin eläinlääkäreiden tilojen yhteydessä olevia autotalleja laajennetaan olemassa oleviin kunnan vanhoihin varastotiloihin. Samalla uusitaan rakennuksen vesikatto. Artesaanin ja metallipajan kauppa vahvistettiin maaliskuun lopussa. Lastauslaiturin tekeminen jatkui alkuvuonna ja on tällä hetkellä viimeistelyä vaille valmis. Lastauslaituri on otettu käyttöön maaliskuun alkupuolella.

Ruokahuolto

Työntekijätilanteessa on ollut alkuvuonna haasteita sairaslomien vuoksi. Sijaisia on ollut haasteellista löytää. Satunnaisesti olemme saaneet sijaiseksi eläköityneen työntekijän. Resurssipulan vuoksi töitä on priorisoitu tärkeyden mukaan. Kuntarekryssä on ollut auki keittiötyöntekijöiden sijaisuuksia ja sitä kautta on saatu kaksi lomasijaista, joiden työsuhteet jatkuvat heinäkuun loppuun. Yksi työntekijä suorittanut ruokapalvelun ammattitutkinnon oppisopimuksella ja valmistunut tammikuussa 2023. Ruokahuolto on valmistanut 16.3.2023 lähtien ruoat myös hoivakoti Mirjam-tuvalle. Ruokahuoltoyksikkö valmistaa ruoat heinäkuun loppuun hyvinvointialueelle (Männistön palvelutalo, toimintakeskus ja Pesäpuu). Elokuun alusta Männistön keittiössä toimii Toholammin ruokahuollon lisäksi Fodbar Oy. Kunnan toimesta valmistetaan koulujen, päiväkodin ja henkilökunnan ruoka. Osa Toholammin ruokahuoltoyksikön työntekijöistä siirtyy Fodbarin työntekijöiksi.

Siivousyksikkö

Henkilöstömäärä vähentyi neljällä, kun vuoden alusta terveyskeskus, palvelutalo Männistö, toimintakeskus ja paloasema siirtyi hyvinvointialueen hoidettavaksi. Toholammin kunnalle jäi terveyskeskuksen kiinteistöön Työplus Oy:n (työterveyshoito) tilojen siivous. Toimintakeskuksen siivous jatkui tammikuun loppuun saakka. Kotikoululta ja kotikoulun pajalta sekä varikolta tuli lisää siivottavia tiloja. Henkilöstömäärä huhtikuun lopussa 9 + esimies, yhteensä 10. Henkilöinä 10 + esimies = 11 ja yksi työntekijä on hoitovapaalla. Yötyölisävaatimus-asia on loppuun käsitelty, perusteita maksamiselle ei löytynyt. Salassapitovelvollisuuden noudattamista korostettiin. Kehityskeskustelut käytiin maaliskuussa.

Kotikoulun ja kotikoulun pajan siivous on järjestetty, mutta tilanne elää, johtuen muuttuvista tilanteista uusista tilojenkäyttöjärjestelyistä. Käynnit työkohteisiin on aloitettu huhtikuulla ja tarkoituksena on löytää apuja/parannusta työtekemiseen liittyvissä asioissa, kuten ergonomia, työnsujuvuus, laadun seuranta, työn- ja työajankäytön tehokkuus, välineet, koneet ja niiden käyttäminen yms. Työntekijöiden lomat kesälle järjestetty ja hyväksytty ESS-järjestelmään.

Poissaolot tammi-huhtikuussa todistuksella 13pv ja esimiehen luvalla 10pv.

Yhteisiä palaveriteita/tapaamisia oli viisi kertaa. Siivoustunnit tammi-huhtikuussa 5216,5 h, joista esimiehen tekemiä 189,5 h.

TEKNINEN OSASTO	TP2022	TA2023	TOT 4/2023	Tot-%	TOT 4/2022
Myyntituotot	753 867	812 426	191 869,64	23,62	168 936,19
Maksutuotot	10 952	26 500	0,00	0,00	3 529,00
Tuet ja avustukset	2 884	0	90,81	0,00	0,00
Muut toimintatuotot	1 215 971	1 245 518	417 249,19	33,50	410 982,94
Toimintatuotot yht. ulk.	1 983 673	2 084 444	609 209,64	29,23	583 448,13
Sisäiset tuotot yht.	3 248 362	3 776 777	1 114 145,34	29,50	1 056 770,94
Sis ja ulk tuotot yhteensä	5 232 035	5 861 221	1 723 354,98	29,40	1 640 219,07
Palkat ja palkkiot	-1 214 538	-1 293 304	-349 838,87	27,05	-383 272,34
Eläkekulut	-304 071	-299 570	-64 409,26	21,50	-99 598,82
Muut henkilösivukulut	-40 387	-51 215	-13 287,94	25,95	-12 343,02
Palvelujen ostot	-1 555 532	-1 425 910	-482 730,60	33,85	-563 594,66
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 315 711	-1 773 790	-590 396,72	33,28	-465 155,15
Muut toimintakulut	-125 583	-54 850	-41 013,86	74,77	-43 939,23
Toimintamenot yht. ulk.	-4 555 821	-4 898 639	-1 541 677,25	31,47	-1 567 903,22
Sisäiset kulut yhteensä	-980 170	-1 378 708	-293 047,34	21,26	-269 784,62
Sis ja ulk kulut yhteensä	-5 535 991	-6 277 347	-1 834 724,59	29,23	-1 837 687,84
Netto ennen poistoja	-303 956	-416 126	-111 369,61	26,76	-197 468,77
Poistot yht.	-832 860	-789 486	-294 592,12	37,31	-276 337,41
Netto	-1 136 816	-1 205 612	-405 961,73	33,67	-473 806,18

Sivistysosasto

Toimielin Sivistyslautakunta
Vastuhenkilö Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus Sivistyslautakunta vastaa kirjasto-, varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen (aamu- ja iltapäivätoiminta, esi- ja perusopetus, lukio, ostopalvelun kansalaisopisto) sekä kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelujen toteuttamisesta ja kehittämisestä.

Sivistystoimen hallinto

Sivistystoimen hallinnossa toimii sivistysjohtaja ja toimistos sihteeri. Hallinto tukee yksiköiden toimintaa, huolehtii yhteisestä koordinaatiosta ja yhteistyöstä sekä kehitystehtävistä. Sivistyslautakunta ohjaa toimintaa päätöksin.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTA-STRATEGIAAN	TOTEUMA
Lautakunta kokoontuu säännöllisesti	Järjestetään kokouksia säännöllisin väliajoin	Järjestettyjen kokousten määrä	Lautakunta toteuttaa päätöksin kuntastrategiaa	Kokoukset helmi-, maalija huhtikuussa.
Kuntalaisilla on mahdollisuus omaehtoiseen opiskeluun vapaa-ajalla	Tuetaan KanTo-kansalaisopistoa 47 000 € ja turvataan toiminta Toholammilla Tuetaan Keski-Pohjanmaan konservatoriossa opiskelua kuntaosuuksin	Kansalaisopiston kurssien määrä, laatu ja laajuus Konservatoriossa 30 oppilasta Asiakaspalaute kuntalaisilta	<i>Hyvinvoiva kuntalainen</i> <i>Palveleva kunta</i>	Kansalaisopiston ennakkomaksut toteutuneet 35 % budjetoidusta. Konservatorion oppilaspaiikkoja ei vielä laskutettu kuluvana vuonna, toiminta käynnissä Toholammilla. Yksittäisiä kurssitoiveita ohjattu Kannukseen.
Sivistystoimisto tukee yksiköiden toimintaa	Haetaan 10–15 hanke- rahoitusta vuosittain. Ne edistävät palveluiden toimintaa, saatavuutta ja laatua sekä henkilöstön osaamista. Koulukuljetukset toimivat Oppilaiden koulupaikat selvitetään hyvissä ajoin ennen kouluntien alkua	Hankkeiden määrä, laatu ja laajuus. Omarahoitus n. 50 — 80 t€. Avustukset 50 — 150 t€. Ei merkittäviä reklamaatioita koulukuljetuksista, poikkeamiin on vastattu Oppilaiden koulupaikat tiedossa kevään aikana	<i>Hyvinvoiva kuntalainen</i> <i>Palveleva kunta</i> <i>Viihtyisä asuminen</i> <i>Tasapainoinen talous</i>	Käynnissä ainakin 11 hanketta alkuvuoden aikana. Lisäksi muutamasta hankkeesta saatu kielteinen rahoituspäätös, mm. tenniskentän rakentamisavustus. Hankkeita varhaiskasvatuksella, opetustoimella sekä nuorisotoimella. Ei merkittäviä reklamaatioita. Esikoululaisten koulupaikat päätetty 11.4.2023.

Kasvatus- ja opetuspalvelut

Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä lukio yhteisesti

Toimintaa järjestetään kahdessa varhaiskasvatuksen toimipisteessä, neljässä alakoulussa sekä yläkoulussa ja lukiossa. Toimialueella toimii kolme esimiestä: varhaiskasvatuksen johtaja, alakoulujen rehtori sekä yläkoulun ja lukion yhteinen rehtori.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTA-STRATEGIAAN	TOTEUMA
<p>Hyvinvoiva kasvu- ja kouluyhteisö</p>	<p>Järjestetään lapsille aktiviteetteja, joilla kehitetään tunne- ja vuorovaikutustaitoja, ehkäistään yksinäisyyttä sekä vahvistetaan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta</p> <p>Oppilaiden syrjäytymistä ehkäistään mahdollisimman varhaisella ja tehokkaalla moniammatillisella tuella sekä kiinnitetään huomiota oppimismotivaation tukemiseen</p> <p>Hanketoiminta edistää oppimista, tukea ja kouluyhteisön hyvinvointia.</p> <p>Kuraattori- ja koulupsykologipalvelut tuottaa hyvinvointialue, tehdään aktiivista yhteistyötä</p>	<p>Kouluyhteisössä ei ole jatkuvaa ja pitkäkestoista pahoinvointia, kouluterveyskyselyt</p> <p>Syrjäytyneiden oppilaiden määrä matala</p> <p>Oppilaiden tarvitseman tuen päätökset ovat ajantasaisia</p> <p>Haettujen hankkeiden lukumäärä ja avustussummat</p> <p>Oppilashuollon palvelut tarpeita vastaavat</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen</i></p> <p><i>Palveleva kunta</i></p> <p><i>Tasapainoinen talous</i></p>	<p>Kouluterveyskyselyt keväällä. Tulokset saadaan syksyksi.</p> <p>Huolena muutamien oppilaiden erityiset opetusjärjestelyt ja koulua käymättömyys. Tehty yhteistyötä sairaalakoulun kanssa ja mm. kuntoutustoimijoiden kanssa.</p> <p>Saatu mm. Covid-toipumisrahoitusta oppimisvajeen kuromiseksi.</p> <p>Lautakunta päätti osallistua ITLAn alueelliseen lapsiperheiden palveluita uudistavaan oppimisverkostoon.</p> <p>Tukipäätöksiä tehty saatujen pedagogisten selvitysten pohjalta.</p> <p>Oppilashuollon palvelut tuottaa hyvinvointialue 1.1.2023 alkaen. Yläkoulun oppilashuoltoryhmän toiminta alkamassa.</p>
<p>Kulttuuri-kasvatus-suunnitelma</p>	<p>Toteutetaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa lautakunnan päätöksen mukaisesti varatuin määrärahoihin</p>	<p>Oppilaille järjestetyt aktiviteetit noudattavat suunnitelmaa</p> <p>Toteutus on säännönmukaista ja aikataulutettua</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen</i></p>	<p>Kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutetaan varsinaisesti ensi lukuvuonna.</p> <p>Keväällä alakoululaisille teatteri Rollon Rexi ja Vaxi -näytös sekä lukiolaisille Mikko Määttälän Viekkää</p>

				minut kotiseudun multiin -luento.
Mahdollistetaan henkilökunnan koulutus osana työhyvinvointia	Talousarvioon on varattu yksiköille määrärahaa koulutukseen Osallistutaan hankkeisiin, joissa mahdollisuuksia osaamisen päivittämiseen	Koulutuksiin osallistuvien henkilöiden määrä Hankkeiden määrä ja laatu	<i>Palveleva kunta</i> <i>Tasapainoinen talous</i>	Henkilöstö osallistunut eri koulutuksiin, mm. TCM-menetelmä-koulutusta sekä opojen osaamista alueellisten hankkeiden kautta.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen johtajan alaisuudessa toimii Sateenkaaren päiväkotiki ja Sykrylän ryhmis. Varhaiskasvatus järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa alakoululaisille sekä vastaa perhepäivähoiton järjestämisestä ja kotihoidon tuen kustannuksista.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTASTRATEGIAAN	TOTEUMA
Laadukas, tarpeen- ja ajanmukainen varhaiskasvatus	Uusi varhaiskasvatussuunnitelma ja kolmiportainen tuki käytössä Henkilökunta koulutautuu muutoksiin (tuki, leikki- ja tunnetaidot) Sykrylän ryhmis jatkaa kahden työntekijän yksikkönä Aamu- ja iltapäivätoiminta kirkonkylässä omana toimintanaan, Sykrylän 4H:n toteuttamaa ostopalvelua Haetaan jatkorahoituksia LILLI ja Kerhotyö -hankkeisiin Yksi perhepäivähoitaja	Varhaiskasvatussuunnitelman noudattaminen, tukipäätökset Koulutuksiin osallistumiseen varattu raha ja osallistumisaktiivisuus Palveluverkko vastaa perheiden tarpeisiin, lapsimäärä Hankkeiden määrä ja toiminta	<i>Hyvinvoiva kuntalainen</i> <i>Palveleva kunta</i> <i>Tasapainoinen talous</i>	Varhaiskasvatussuunnitelma käytössä, päätöksiä tehdään tarpeen mukaisesti. Leikkipedagogiikan koulutus henkilökunnalle alkanut. Yksiköissä hyvin lapsia. APIP toiminta suunnitellusti. LILLI ja Kerhotyö-hankkeisiin saatu jatkoa. LILLI:ssä myös henkilöstökoulutusta. Yksi perhepäivähoitaja toimii.
Kestävän elämäntavan tavoitteet ohjaavat kaikkea toimintaa	Vakiintunut ulkopäiväkotitoiminta on näyttää esimerkkiä kestävän kehityksen ajattelun toteutuksesta varhaiskasvatuksessa Kulttuurinen kestävä kehitys huomioidaan kulttuurikasvatussuunnitelman aktiviteetein	Arvio kestävän kehityksen toiminnan laajuudesta Ulkopäiväkotitoiminnan piirissä olevien lasten määrä Järjestetyt aktiviteetit	<i>Hyvinvoiva kuntalainen</i>	Ulkopäiväkotitoiminta jatkuu. Henkilöstöstä kaksi koulutautuu omaehtoisesti kestävän kehityksen teemoihin.

Suorite	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TOTEUMA
Päivähoitopaikat	96	119	104	120
Aamu- ja iltapäivätoiminta (tilastointipäivä 20.9.)	26	20	34	-

Esiopetus

Esiopetuksen järjestämisestä vastaa alakoulujen rehtori. Esiopetuksen oppilasmäärä vaihtelee lähivuosina 17–34 oppilaan välillä. Esiopetusta on järjestetty Herman Ojalan koululla sekä Kleemolan koululla. Tulevana lukuvuonna esiopetusta järjestetään samoin, Kleemolassa esiopetus toimii 1.–3. luokkien yhteydessä, huomioiden esiopetuksen ja perusopetuksen erilaiset tavoitteet.

Esiopetuksen oppilasmäärä					
lukuvuosi	Herman Ojala	Kleemola	Sykaräinen	Viitoja	yhteensä
2022–2023	20	3	2	9	34
2023–2024	28	3	sis. Kleemola	sis. HO	31

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTA- STRATE- GIAAN	TOTEUMA
Esiopetus järjestetään tarkoituksenmukaisissa ryhmissä	Esiopetusryhmät Herman Ojalan koulussa ml. Viitojan oppilaat sekä Kleemolan ja Sykaräisen oppilaiden yhteisessä ryhmässä	Ryhmissä enintään 20 oppilasta Opetusta järjestetään ainakin kahden koulun tiloissa.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen</i> <i>Palveleva kunta</i>	Toteutunut kevätlukukaudella

Perusopetuksen alakoulut

Alakoulujen rehtori johtaa alakoulujen toimintaa: Herman Ojala, Kleemola, Sykaräinen ja Viitoja. Tulevan lukuvuoden oppilasmäärät on ilmoitettu syksystä alkaen käyttöön otettavan koulumallin mukaisesti eli Kleemolassa järjestetään 1.–3. vuosiluokan opetus ja Sykaräisessä 4.–6. vuosiluokan opetus molempien koulujen alueiden oppilaille.

Alakoulujen oppilasmäärä					
lukuvuosi	Herman Ojala ja Pikku Hermanni	Kleemola	Sykaräinen	Viitoja	yhteensä
2022–2023	172	31	22	37	262
2023–2024	154	15	23	37	229

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTA- STRATE- GIAAN	TOTEUMA
Perusopetusta järjestetään tarkoituksenmukaisessa kouluverkossa	Valtuusto päättää mahdollisesta kouluverkon tarkastelusta kevään 2023 aikana. Kouluverkossa määritellyt koulut järjestävät opetusta perusopetuslain mukaisesti.	Koulujen oppilasmäärä Kustannukset Arvio opetuksen toimivuudesta, erityisesti lasten oppimista ja kasvua ajatellen, pedagogiikka huomioiden.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen</i> <i>Palveleva kunta</i> <i>Strategiset linjaukset</i>	Sivistyslautakunta päätti 16.3.2023 Kleemolan ja Sykäräisen koulujen työnjaosta syksystä 2023 alkaen noudatettavaksi. Kleemolassa järjestetään opetusta 0–3-luokille ja Sykäräisessä 4–6 -luokille. Tämä turvaa molempien kyläkoulujen jatkoa eteenpäin. Päätöstä edelsi laaja keskustelu ja mielipiteiden kartoitus henkilökunnan sekä koulujen oppilaiden vanhempien kanssa. Valmistelu syksyn järjestelyiden osalta on käynnissä. Perusopetuksen 1.–6. luokkien toteuma 28,29 %.

Perusopetuksen yläkoulu ja lukio

Toholammin perusopetuksen yläluokkien opetus sekä lukio toimivat Kuusiston koulun tiloissa yläkoulun ja lukion yhteisen rehtorin johtamana. Opetusta järjestetään Toholammin kunnan sekä Kokkolan kaupungin Rahkosen koulupiirin oppilaille.

Perusopetus on kunnan lakisääteinen tehtävä. Yläkoulu toimii kolmisarjaisena.

Yläkoulun oppilasmäärä			
lukuvuosi	Toholampi	Ullava	yhteensä
2022–2023	133	18	151
2023–2024	129	13	142

Lukion oppilasmäärä				
lukuvuosi	1 lk	2 lk	3 lk	yhteensä
2022–2023	20	24	33	77
2023–2024	28	20	24	72

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUN- TASTRATEGI- AAN	TOTEUMA
Yläkoulu toimii järkevissä tiloissa	Tilojen korjauksen ja Kuusiston alueen suunnittelu jatkuu	Oppilas- määrän ja tilojen suhde Kustannukset Investoinnin toteutuminen	<i>Hyvinvoiva kuntalainen</i> <i>Tasapainoinen talous</i>	Entisen artesaani- opiston kauppa saatiin loppuun. Suunnittelutyö alueen osalta on aloitettu ja tarkoituksena on saada tarkempaa tietoa päätöksenteon tueksi valtuustolle 2024 talousarvion hyväksymistä varten.
Oppilaiden tuentarpeisiin vastataan yksilöllisen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon sekä erityisopetuksen toimin	Koulu yhteisö laatii suunnitelman tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Koronapandemian seurauksena oppilaiden keskuudessa on oireilua ja pahoinvointia, joka vaatii koulun toimia. Avun tarpeisiin on perinteisesti puututtu yksilöllisesti tilanteen mukaan, laaditaan yleinen toimintamalli, jotta toiminta on suunnitelmallista ja vastuut ovat selvillä.	Suunnitelma valmistunut ja toimintamallit käytössä.	<i>Hyvinvoiva kunta- lainen</i> <i>Palveleva kunta</i> <i>Tasapainoinen talous</i>	Kuusiston koulun oppilashuoltoryhmä on aloittamassa toimintaa. Koronavaikutusten lieventämistä koskevaa hankerahaa on käytössä.
Toholammin lukioon haetaan opiskelemaan laadukkaan opetuksen vuoksi	Turvataan riittävän resurssein opetuksen laatu Pyritään saamaan opiskelijoita myös paikkakunnan ulkopuolelta	Opiskelijamäärä ja kotipaikkakunnat, aloittavien ja valmistuvien määrä Kouluikkunasta saatavat tiedot, vertailu samankokoisten kuntien välillä.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen</i> <i>Palveleva kunta</i>	Toholammin lukioon haki kevään yhteys- haussa 28 opiskelijaa. Toholammin lukion kevään tulos toiseksi paras Keski-Pohjanmaalla, koko maan listauksessa sijalla 71.
Toholammin lukio on kansainvälinen ja yhteistyövalmis	Yhteistyötä Latvian Jurmalaan jatketaan sekä mm. hankkein osallistutaan myös muihin kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön projekteihin.	Liikkuvuuksien määrä, kesto, osallistujat Yhteistyöstä tunnistettava hyöty	<i>Hyvinvoiva kuntalainen</i> <i>Palveleva kunta</i>	Helmikuussa vieraili opiskelijoita ja opettajiaan Erasmus+ -hankkeen puitteissa Virossa, Latviasta, Saksasta ja Sloveniasta.

	Rehtori toimii KPEDU:n ja Toholammin kunnan välisessä neuvottelukunnassa, jonka toimet palvelevat lukiota.	Saatu hanke- rahoitus, hank- keiden kytkey- tyminen ope- tussuunnitel- maan Neuvottelu- kunnan ko- koontumisten määrä 3–4 /vuosi ja pää- tökset		Neuvottelukunta kokousti pienellä kokoonpanolla ent. Ar- tesaaniopiston kaup- pakirjan laadinnan yhteydessä.
--	--	--	--	--

Vapaa-aikapalvelut

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Vastuuhenkilö liikunta- ja nuorisosihteeri. Kunta huolehtii liikuntapaikoista, joilla kuntalaiset liikkuvat omatoimisesti tai ohjatusti mm. seurojen järjestämissä aktiviteeteissa. Yhdistystoiminnan rooli Toholammin liikuttajana on merkittävä. Liikuntapaikkoja (urheiluhalli, hiihtoladut, luistelujäät, merkityt reitit ja urheilukentät) hoitaa helmikuun lopusta alkaen palkattu kokoaikainen liikuntapaikkojen hoitaja.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTA- STRATEGIAAN	TOTEUMA
Liikunta- palvelut ylläpitävät kuntalaisten hyvinvointia	Tavoitetaan ainakin 100 eläkkeelle siirtynyttä kuntalaista liikunnan parissa Järjestetään vähintään kolme erilaista liikuntakampanjaa Tuetaan yhdistys- toimintaa avustuksin Liikuntapaikkojen hinnastot ovat yhdistyksille ja kuntalaisille edullisia Liikuntapalvelut edistävät hyvinvointia	Osallistuneiden lukumäärät Kampanjoiden ja tapahtumien lukumäärä Osallistujilta saatu palaute Yhdistyksille myönnettyjen avus- tusten määrä ja riit- tävyys Hinnastot verrat- tuna naapurikuntiin	<i>Hyvinvoiva kuntalainen</i> <i>Palveleva kunta</i> <i>Tasapainoinen talous</i>	43 eläkeläistä tavoitettu liikunta-aktiviteeteissa. Yksi liikuntakampanja päätynyt ja toinen käynnissä. Sivistyslautakunta päätti yhdistysavustuksista 20.4.2023. Avustuksia haettiin hieman enem- män, mitä voitiin talous- arvion puitteissa jakaa. Hinnastot ovat edullisia verrattuna naapuri- paikkakuntiin.

Liikunta- paikat ja -välineet vastaavat tarpeita	Investointeihin määrärahat <ul style="list-style-type: none"> yleisurheilukentän puuttuvat välineet tenniskenttä Edistetään kevyen liikenteen väylän toteutumista kirkonkylä - Lahnalampi - välille	Investoinnit toteutuvat <p><i>Kevyen liikenteen väylä teknisen osaston kadut ja tiet -investointi, joka toteutuessaan palvelee myös liikuntapaikkana</i></p>	<i>Hyvinvoiva kuntalainen</i> <i>Palveleva kunta</i> <i>Tasapainoinen talous</i>	Yleisurheilukentän puuttuvat välineet on hankittu. Tenniskenttään ei saatu tälle vuodelle Avin avustusta. Sivistysosasto on osallistunut kevyen liikenteen hankevalmisteluun.
Ehkäistään liikunta- paikkojen vikoja, omaisuuden arvon laskua sekä vahinkoja riittäväällä kunnossa- pidolla	Liikuntapaikoilla on nimetty hoitaja Investoidaan kellaruohonleikkuriin Investointi jalka- ja pesäpallokentän aitojen uusimiseen	Henkilötyövuodet Liikuntapaikkojen silmämääräinen kunto, reklamaatiot Ei merkittäviä henkilö- tai omaisuusvahinkoja liikuntapaikkojen kunnan vuoksi	<i>Hyvinvoiva kuntalainen</i> <i>Viihtyisä asuminen</i> <i>Palveleva kunta</i> <i>Tasapainoinen talous</i>	Liikuntapaikkojen hoitaja aloitti helmikuussa 2023. Kuntalaisilta saatiin hyvää palautetta talvilajien olosuhteista. Leikkurin osalta kilpailutus tehty. Aitojen hankintapäätös 28.4.2023.
Toteutetaan ennalta ehkäisevää ja varhaiseen puuttumiseen perustuvaa nuorisotyötä	Nuorisovaltuusto kokoontuu säännöllisesti ja ottaa osaa maakunnallisiin tilaisuuksiin Mahdollisuuksien rajoissa osallistutaan mm. Villa Elban toimintaan ml. kansainvälinen nuorisotyö. Käynnistetään koulunuorisotyö, mikäli saadaan avustus AVIlta, panostetaan myös varhaisnuorisotyöhön Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittaa yhteiskunnasta pudonneita ja putoamassa olevia nuoria. Mikäli Kotikoulun tilat sallivat, suunnitellaan nuorisotilan perustamista	Järjestetyt aktiviteetit, määrä ja laatu Osallistujien määrä Saatu hankerahoitus ja hanketointi Nuorilta saadut ideat, aloitteet ja lausunnot Tarkoituksen mukaisten tilojen määrä	<i>Hyvinvoiva kuntalainen</i> <i>Palveleva kunta</i> <i>Tasapainoinen talous</i>	Nuorisovaltuusto on kokoontunut 3 kertaa ja ottanut osaa Perhossa järjestettyyn tilaisuuteen. Koulunuorisotyöhön saatu avustus ja käynnistetty rekrytointi. Etsivä nuorisotyö toimii AVIn avustuksella. Nuorisotilan ja nuorten työpajatoiminnan siirtäminen ent. Artesaniopiston/kotikoulun tiloihin valmisteilla.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden vastuhenkilö on kulttuurisihteeri. Kulttuuritapahtumia järjestetään paljon kulttuurisalissa ja muissa sopivissa paikoissa sekä kesällä myös ulkona, mm. torilla.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTA-STRATEGIAAN	TOTEUMA
Järjestetään monipuolisesti lasten kulttuuri-toimintaa	<p>Kulttuurikasvatus-suunnitelma käytössä, kts. kasvatus- ja opetus</p> <p>Hyödynnetään lastenkulttuurikeskus Lykyn tarjontaa</p>	<p>Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja laatu</p> <p>Lastenkulttuurikeskus Lykyn kanssa tehdyn yhteistyön laajuus</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen</i></p> <p><i>Palveleva kunta</i></p> <p><i>Tasapainoinen talous</i></p>	<p>Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutus alkaa varsinaisesti ensi lukuvuonna.</p> <p>Suunnitelman kakkos-tason toimintaa toteutettu.</p> <p>Lykyn osalta oltu mukana toiminnan käynnistämisessä ja koordinaattorin rekrytoinnissa.</p>
Toholampi tunnetaan monipuolisista kulttuuri-aktiiviteeteista	<p>Järjestetään tilaisuuksia noin 100 kappaletta yksin ja yhdessä.</p> <p>Osallistutaan Kumaha: K-P kulttuurimaakunta sekä K-P:n siirtolaisuus-hankkeisiin</p> <p>Hyödynnetään mahdollisuudet saada kulttuurihankkeita</p> <p>Avustetaan kulttuuritoimijoita</p> <p>Kulttuuri edistää hyvinvointia</p>	<p>Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja laatu</p> <p>Yhteistyöhankkeiden määrä ja saatu rahoitus</p> <p>Jaettujen avustusten määrä</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen</i></p> <p><i>Palveleva kunta</i></p> <p><i>Tasapainoinen talous</i></p>	<p>Järjestettyjä kulttuuritilaisuuksia 24.</p> <p>Siirtolaishankkeen tapaamisia järjestetty 6.</p> <p>Kulttuurimaakuntahankkeen toimintaa ei ole v. 2023 ollut.</p> <p>Avustuksia jaettu 8000 euroa.</p> <p>Haettu avustusta Taikelta liikenneympyrän taideteokseen.</p>

Kirjastopalveluiden vastuhenkilö on kirjastonjohtaja. Kirjastolla on kaksi toimipaikkaa: pääkirjasto ja Sykäräisen sivukirjasto. Lisäksi toimitaan koulujen kanssa yhteistyössä.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTA-STRATEGIAAN	TOTEUMA
Kirjasto tekee aktiivista yhteistyötä koulujen kanssa	<p>Kirjavinkkauksia ja kirjastonkäytön opetusta tarjotaan aktiivisesti koululaisille ja lukiolaisille.</p> <p>Kirjastossa järjestetään luokkakäyntejä ja myös kirjastohenkilökunta jalkautuu kouluille.</p> <p>Lampin malli -hankkeessa kirjastohenkilökunta pitää alakoululaisten lukukerhoa.</p> <p>Kehitetään Kuusiston koulun koulukirjastoa yhdessä koulun kanssa.</p> <p>Kuusiston koulu hakenut rahaa hankkeeseen, jossa tarkoituksena saada oppilaille kannettavia tietokoneita, kirjasto tarjoaa e-aineistoja ja käytön opetusta.</p>	<p>Toiminnan määrä, laatu ja laajuus</p> <p>Kerhoihin osallistuvien lasten määrä</p> <p>Koulukirjasto vastaa henkilökunnan ja oppilaiden tarpeita</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen</i></p> <p><i>Viihtyisä asuminen</i></p> <p><i>Palveleva kunta</i></p> <p><i>Tasapainoinen talous</i></p>	<p>Kouluyhteistyö on ollut tiivistä.</p> <p>Kirjavinkkausta on järjestetty kouluilla ja kirjastossa.</p> <p>Lukukerho on jatkanut toimintaansa.</p> <p>Kuusiston koulu sai rahoituksen hankkeeseensa. E-aineistokoulutusta ei vielä tältä osin järjestetty.</p>
Kirjastokäyntien määrää kasvataan	<p>Omatoimikirjastopalvelusta kerrotaan kuntalaisille ja opetetaan käyttöä.</p> <p>Sykäräisen kirjastopalveluiden saavutettavuutta kehitetään hakemalla avustusta omatoimikirjaston perustamiseen</p>	<p>Omatoimikirjaston asiakasmäärä kasvaa 200 -> 400 asiakasta.</p> <p>Kirjaston tapahtumien määrä kasvaa 37 -> 40 tapahtumaa.</p> <p>Kirjastokäyntien määrä kasvaa 7,2 -> 9 käyntiä/asukas.</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen</i></p> <p><i>Palveleva kunta</i></p>	<p>Omatoimiasiakkaita nyt 303.</p> <p>Sykäräisen kirjastohankkeeseen ei saatu avustusta.</p> <p>Toteutuneet tapahtumat 30.4. mennessä 16 ja käynnit 9,9 /asukas.</p>

TUNNUSLUVUT

Suorite	TP 2022	TA 2023	TOTEUMA
Kulttuurisalin kävijämäärä	5.981	4.000	****
Kulttuuriavustukset yhdistyksille €	8.000	7.500	8.000
Liikuntatoimen avustukset yhdistyksille €	12.000	12.000	12.000
Nuorisotoimen avustukset yhdistyksille €	12.000	12.000	12.000
Nuorisovaltuuston kokoontuminen	6	6	3

Kulttuurisalin kävijämäärä lasketaan eri tapahtumanjärjestäjien tiedoista ja lopullista lukua ei ole vielä laskettu.

Henkilöstö	Virat ja toimet kpl	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TOTEUMA
Vakinaiset viranhaltijat	63	81*	85*	42	46
Vakinaiset työsuhteiset	26			34	32
Määräaikaiset viranhaltijat		28*	30*	4,5	11
Määräaikaiset työsuhteiset	4,8			16,5	22
Yhteensä	93,8	109*	115*	97	111

Henkilöstömäärä on vuoden 2022 vahvistamattoman tilinpäätöksen tasolla. Työntekijämäärää kasvattaa mm. hankeavustuksilla palkattujen henkilöiden määrä.

* Henkilöstöraporteissa ei ole eritelty viranhaltijoita ja työsuhteisia työntekijöitä. Luvut sisältävät sekä virat että työsuhteiset tehtävät.

SIVISTYSOSASTO	TP2022	TA2023	TOT 4/2023	Tot.-%	TOT 4/2022
Myyntituotot	399 482	327 200	132 172,27	40,39	103 974,00
Maksutuotot	121 589	78 500	44 067,90	56,14	48 582,61
Tuet ja avustukset	218 098	55 505	241 976,71	435,95	153 927,89
Muut toimintatuotot	11 667	5 400	7 764,08	143,78	945,27
Toimintatuotot yht. ulk.	750 835	466 605	425 980,96	91,29	307 429,77
Sisäiset tuotot yht.	53 757	25 100	22 143,90	88,22	16 911,32
Sis ja ulk tuotot yhteensä	804 593	491 705	448 124,86	91,14	324 341,09
Palkat ja palkkiot	-3 832 973	-4 060 875	-1 266 930,68	31,20	-1 202 262,09
Eläkekulut	-741 591	-747 768	-265 849,35	35,55	-232 793,97
Muut henkilösivukulut	-127 360	-161 872	-49 045,64	30,30	-38 929,76
Palvelujen ostot	-842 540	-788 900	-264 520,12	33,53	-339 548,72
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-268 031	-310 190	-83 056,71	26,78	-62 816,95
Avustukset	-166 029	-190 750	-45 533,01	23,87	-46 523,30
Muut toimintakulut	-126 158	-62 025	-50 674,54	81,70	-46 782,02
Toimintamenot yht. ulk.	-6 104 681	-6 322 380	-2 025 610,05	32,04	-1 969 656,81
Sisäiset kulut yhteensä	-2 490 591	-2 739 589	-873 884,68	31,90	-809 276,84
Sis ja ulk kulut yhteensä	-8 595 272	-9 061 969	-2 899 494,73	32,00	-2 778 933,65
Netto ennen poistoja	-7 790 679	-8 570 264	-2 451 369,87	28,60	-2 454 592,56
Poistot yht.	-22 999	-18 196	-7 936,60	43,62	-8 715,40
Netto	-7 813 679	-8 588 460	-2 459 306,47	28,64	-2 463 307,96

Käyttötalous yhteensä

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	TP2022	TA2023	TOT 4/2023	Tot.-%	TOT 4/2022
Myyntituotot	5 352 131	19 892 672	6 478 667,93	32,57	1 610 586,07
Maksutuotot	633 594	2 661 000	856 442,34	32,19	229 828,69
Tuet ja avustukset	413 717	197 505	272 768,74	138,11	193 407,94
Muut toimintatuotot	1 247 574	1 250 918	426 207,12	34,07	409 943,51
Toimintatuotot yht. ulk.	7 647 017	24 002 095	8 034 086,13	33,47	2 443 766,21
Sisäiset tuotot yht.	3 757 828	4 458 911	1 315 621,16	29,51	1 137 627,24
Sis ja ulk tuotot yhteensä	11 404 845	28 461 006	9 349 707,29	32,85	3 581 393,45
Palkat ja palkkiot	-8 557 666	-20 098 979	-5 402 953,13	26,88	-2 595 989,29
Eläkekulut	-1 873 005	-3 901 022	-987 628,66	25,32	-565 611,08
Muut henkilösivukulut	-388 580	-806 089	-301 265,56	37,37	-103 126,48
Palvelujen ostot	-15 087 475	-5 660 871	-1 627 941,72	28,76	-5 357 116,88
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 647 402	-2 333 600	-716 518,82	30,70	-557 164,89
Avustukset	-391 851	-971 733	-434 636,13	44,73	-134 553,95
Muut toimintakulut	-284 211	-251 675	-114 537,95	45,51	-100 082,29
Toimintamenot yht. ulk.	-28 230 190	-34 023 969	-9 585 481,97	28,17	-9 413 644,86
Sisäiset kulut yhteensä	-3 757 828	-4 458 911	-1 315 621,15	29,51	-1 137 627,24
Sis ja ulk kulut yhteensä	-31 988 018	-38 482 880	-10 901 103,12	28,33	-10 551 272,10
Netto ennen poistoja	-20 583 173	-10 021 874	-1 551 395,83	15,48	-6 969 878,65
Poistot yht.	-856 125	-807 682	-302 528,72	37,46	-285 141,45
Netto	-21 439 298	-10 829 556	-1 853 924,55	17,12	-7 255 020,10

INVESTOINTIEN TOTEUMA

INVESTOINNIT	TP2022	TA2023	TOT 4/2023
HALLINTO			
ATK-ohjelmat	-1 440	0	
Maa-alueet	-10 000	-150 000	-432,00
Osakkeet ja osuudet	0	-100 000	0,00
Röntgen	0	-120 000	0,00
TEKNINEN			
Kiinteistöjen korjaukset		-125 000	
Tk vimärisukitus		0	-37 911,00
Kv-halli lastauslaituri	-14 605	0	-45 500,00
Tk:n rappaus		-80 000	
Kaavateiden rakentaminen	0	-200 000	
Kuusistontien korjaus	-13 160		
Asunnonhankinta(Väistötilat)		-100 000	
Liikenne- ja aluerakentaminen	-3 033	0	0,00
Juustotie 41, varikko	-420 160	-40 000	-1 385,57
Tiekyltit	-10 553		
SIVISTYS			
Kuusiston koulun korjaus	-1 421	0	0,00
Kuusiston koulualueen suunnittelu	0	-200 000	0,00
Kuusiston liikunta-alueen kehitys		-82 000	-10 813,00
Jääkiekkokaukalon siirto	-248	0	0,00
Artesaani	-4 302	-40 000	-20 136,00
Taidehankinta liikenneympyrään		-15 000	-6 048,39
Päiväkodin pihan leikkivälineet		-30 000	
Yleisurheilukenttä	-914 967	-60 000	-16 525,00
Kuuluttamo	-101 473	0	0,00
Varastorakennus	-108 811	0	-4 118,99
Pesiskopin kunnostus	-17 500		
Herman Ojalan leikkialue	-57 496		
INVESTOINNIT YHTEENSÄ			
Investointihankinnat yht	-2 021 170	-1 342 000	-142 869,95
Muut tuet ja avustukset	342 000	0	0,00
Myynnit	0	0	0,00
Investoinnit netto (-/tulo)	-1 679 170	-1 342 000	-142 869,95

KUNTA KÄYTTÖTALOUS TULOSALUEITTAIN SEKÄ INVESTOINNIT JA RAHOITUS

TP2022 Toholammin kunta	TA2023	TOT 4/2023	TOT 4/2022	Muutos-%
Hallinto-osasto				
-1 194 176 Kunnanhallitus	-1 035 484	-375 232	-454 910	-17,5
-7 223 752 + Perusturvapalvelut	0,00	0	-2 635 060	0,0
-3 813 151 + Erikoissairaanhoido	0,00	0	-1 297 904	0,0
-159 410 + Eläkevastuut	0,00	0	-56 779	0,0
-91 096 + Muu perusterv.huolto	0,00	22	-35 724	0,0
-12 481 585 Hallinto yhteensä	-1 035 484	-375 254	-4 480 377	-91,6
-6 952 Lomatoimen osasto	0	1 386 598	162 559	753,0
Tekninen osasto				
-623 041 Hallinto ja toimisto	-534 520	-258 692	-287 392	-10,0
1 005 695 Tilapalvelut	518 571	281 918	345 252	-18,3
-285 857 Palo- ja pelastustoimi	0,00	-1 790	-118 547	-98,5
-111 726 Rakennus- ja ympäristötk	-91 214	-24 429	-34 025	-28,2
-44 509 Maaseututoimi	-54 563	-17 705	-18 539	-4,5
-244 517 Ympäristöterveydenhuolto	-254 400	-90 672	-84 217	7,7
-303 955 Tekninen yhteensä	-416 126	-111 370	-197 469	-43,6
Sivistysosasto				
-634 837 Sivistys	-666 219	-117 932	-194 832	-39,5
-1 505 825 Päivähoito	-1 581 315	-514 567	-442 115	16,4
-5 247 097 Koulutus	-5 771 660	-1 725 066	-1 731 086	-0,3
-402 921 Vapaa-aika	-551 070	-93 805	-86 560	8,4
-7 790 680 Sivistys yhteensä	-8 570 264	-2 451 370	-2 454 593	-0,1
-20 583 173 TOIMINTAKATE	-10 021 874	-1 551 396	-6 969 880	-77,7

TP2022 Toholammin kunta	TA2023	TOT 4/2023	TOT 4/2022	Muutos-%
Verotulot				
8 347 119 - kunnallisvero	4 150 000	2 042 735	3 191 568	-36,0
1 262 963 - yhteisövero	845 000	376 975	593 837	-36,5
666 195 - kiinteistövero	800 000	-42 064	84 155	-150,0
10 276 277 Yhteensä	5 795 000	2 377 645	3 869 560	-38,6
Valtionosuudet				
9 722 530 - yhdenputken valtionosuus	4 361 732	1 421 436	3 239 288	-56,1
190 724 - opetus- ja kulttuuritoimi	247 305	67 428	82 420	-18,2
2 165 019 veromenetykskompensaatio	643 919	116 494	695 840	-83,3
-10 762 verotulojen maksulykkäyskompensaatio	0	116 494	-3 588	-3 346,8
12 067 511 Yhteensä	5 252 956	1 721 852	4 013 960	-57,1
22 343 788 Verotulot ja valtionosuudet yhteensä	11 047 956	4 099 497	7 883 520	-48,0
59 718 Rahoituserät netto	-127 000	-105 020	-20 016	424,7
1 820 333 VUOSIKATE	899 082	2 443 081	893 624	173,4
-856 125 Poistot ja arvonalennukset	-807 682	-302 529	-244 403	23,8
964 208 TILIKAUDEN TULOS	91 400	2 140 553	649 221	229,7
-135 687 Viemäriaitos tulos	-91 400	-138 299	-88 425	56,4
828 521 Tulos kunta + VLL	0	2 002 253	560 796	257,0

TP2022 Toholammin kunta	TA2023	TOT 4/2023	TOT 4/2022	Muutos-%
Toiminnan rahavirta				
1 820 333 Vuosikate	899 082	2 443 081	2 443 081	
Satunnaiset erät +/-				
21 370 Tulorahoituksen korjausevät +/-				
1 841 703 Toiminnan rahavirta yhteensä	899 082	2 443 081	2 443 081	
Investoinnit				
-2 021 170 Käyttöomaisuusinvestoinnit (-)	-1 322 000	-142 870	-247 779	
342 000 Rahoitusosuudet investointimenoihin(+)				
0 Käyttöomaisuuden myyntitulot(+)				
-1 679 170 Investoinnit netto	-1 322 000	-142 870	-242 502	
162 533 Toiminnan ja investointien rahavirta	-422 918	2 300 211	2 200 579	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
0 Antolainasaamisten lisäykset				
123 000 Antolainasaamisten vähennykset	123 000	453 750	28 750	
123 000 Antolainauksen muutokset yht	73 000	453 750	28 750	
Lainakannan muutokset				
5 500 000 Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 500 000			
-4 566 928 Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-600 000	-57 341	-267 341	
-20 000 Lyhytaikaisten lainojen muutos		-1 500 000	2 980 000	
913 072 Lainakannan muutokset yht	900 000	-1 557 341	2 712 659	
1 198 605 Vaikutus maksuvalmiuteen	550 082	1 196 620	4 941 988	

Lainamäärän kehitys

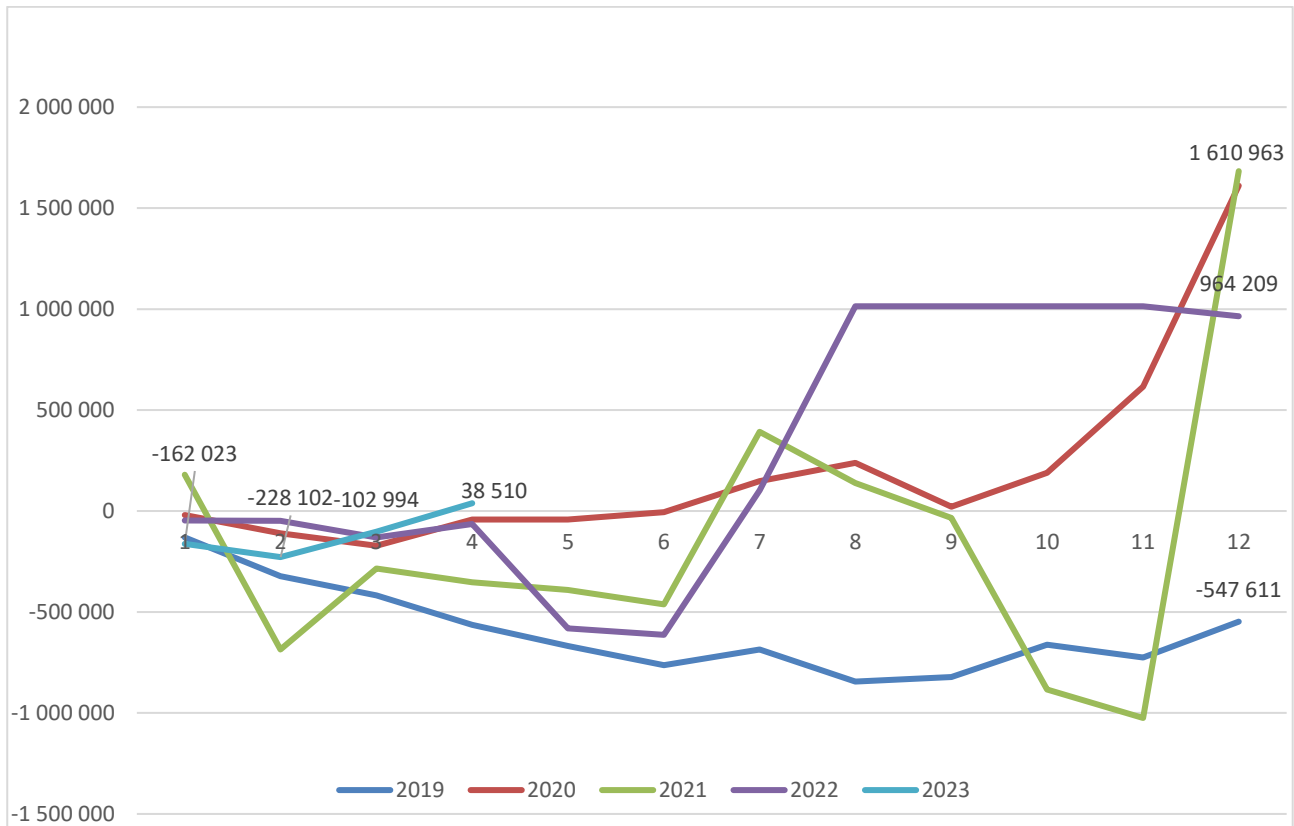
TP2022 Toholammin kunta	TA2023	TOT 4/2023	TOT 4/2022	Muutos-%
17 336 033 Lainamäärä kunta	21 355 961	15 778 692	2 123 548	
17 336 033 Lainat koko kunta	21 355 961	0 15 778 692	2 123 548	

Taseen kertynyt yli-/alijäämä kunta+viemäriiikelaitos

TP2022 Toholammin kunta	TA2023	TOT 4/2023	TOT 4/2022	Muutos-%
Taseen kertynyt yli-/alijäämä kunta+VLL				
4 166 718	4 166 718	6 168 972	3 898 991	

TALOUSKÄYRÄ vuosina 2023, 2022, 2021, 2020 ja 2019

Toteutunut vuodet 2019–2023

Talouskäyrässä huomioitu tiedossa olevat tai arviot kuukausittaisissa tuotoissa ja kuluissa, mitkä eivät ole vielä kirjanpidossa. Käyttötuloista on vähennetty hankkeisiin saatuja avustuksia, mitä ei ole vielä käytetty. Käyttötalousmenoja sekä korkokuluja on oikaistu vastaamaan oletettavaa toteutumaa. Verotulot ja valtionosuus yhteensä on arvioitu toteutuvan budjetin mukaisena. Huhtikuun lopun tilanne on tässä kuvassa 38 510 euroa ylijäämäinen, kun se kirjanpidosta raportoituna näyttää 2 140 553 ylijäämää. Talouskäyrä ei sisällä viemäriiikelaitosta.

VIEMÄRILIIKELAITOS

Vastuhenkilö Toimitusjohtaja
Viemäriiikelaitoksen johtokunta

Toiminta-ajatus: Viemäriiikelaitos huolehtii asiakkaiden viemäriiiesien poisjohtamisesta ja käsittelystä Toholammin kirkonkylällä sekä Sykäräisen toiminta-alueella

Tavoitteet 2023

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Tilanne 30.4.2023
Puhdistamot täyttävät ympäristöluvan vaatimukset	Poikkeamien lukumäärä	Poikkeamien lukumäärä <1	Neljä lupa-arvojen ylitystä, joista yksi Sykäräisen puhdistamolla. 5 kpl hajuhaittailmoituksia ELY-keskukseen
Viemäriiieverkoston toiminta ei aiheuta ympäristöhaittaa	Ympäristöhaittaa aiheuttavat tapahtumat	Tapahtumien lukumäärä <1	Ei ympäristöhaittaa aiheuttaneita tapahtumia
Talouden tasapainottaminen	Osavuosisikatsaukset ja tilinpäätös	Tulos arvioitua parempi	Tulos arvioitua huonompi

Kevään tulvat eivät kuormittaneet kirkonkylän puhdistamoa kohtuuttomasti ja ohitukset jäivät vähäisiksi. Lupaehtoihin päästiin ainoastaan huhtikuussa. Hajuhaittailmoituksia tehtiin ELY-keskukseen viisi kappaletta. Kirkonkylän puhdistamolla on ollut laiterikkoja mm. Sähkömoottoreita ja vaihteistoja. Sykäräisen puhdistamo on toiminut ongelmitta ja lupaehtoihin (1/4) on päästy muuten paitsi BOD-7 osalta. Tulvat eivät aiheuttaneet Sykäräisen puhdistamolla ohituksia. Verkostoissa on tehty muutamia kaivon avauksia. Teollisuusalueen ja maitokolmion pumppaamoilla on ollut sähkövikoja.

Yleinen hintatason nousu rasittaa viemäriiikelaitoksen taloutta. Suurimmat kustannukset aiheuttaa energia, puhdistamolietteen käsittely, kemikaalit, varaosat ja kuljetus. Puhdistamolietteen käsittelymäärät ovat kasvaneet.

	TP2022	TA2023	TOT 4/2023	Tot-%	TOT 4/2021
KUNNAN LIIKELAITOKSEN					
TULOSLASKELMA					
LIKEVAIHTO	594726	644000	124601	19,35	123445
Valmiiden ja keskeneräist.tuot					
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavara					
Ostot tilik.aikana	-174583	-178320	-71804	40	-58217
Palvelujen ostot	-206466	-200502	-73898	37	-40859
	213677	265178	-21102	-8	24369
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-119487	-127075	-39150	31	-35983
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-20662	-19821	-6583	33	-6257
Muut henkilösivukulut	-3831	-3804	-1455	38	-1142
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman muk. poistot	-194576	-194178	-64867	33	-64847
Liiketoiminnan muut kulut	-3496	-1200	-1702	142	-1571
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-128374	-80900	-134859	167	-85431
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoitustuotot	25,09	0	0	0	0
Muille maks.korkokulut	-6755	-10000	-3084	31	-2844
Muut rahoituskulut	-583	-500	-356	71	-151
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-135687	-91400	-138299	151	-88425

YHTIÖT

Kiinteistö Oy Toholammin vuokratalot (100 %)

Vastuhenkilö toimitusjohtaja Maija Hjelmeroos
Kiinteistöyhtiön hallitus

Toiminta-ajatus: Omistaa ja hallita Toholammin kunnassa vuokratalokiinteistöjä sekä vuokrata niiden huonetiloja. Vuokraus tapahtuu omakustannusperiaatteella.

TAVOITTEET 2023

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut 30.4.2023
Toimintaedellytykset mahdollistava tulorahoitus	Käyttöaste	>75 % (90 %)	82,15 % *1

Asukkaiden tarpeisiin vastaava vuokrataso ja asuntokanta	Asukkaiden vaihtuvuus	< 25 %	20,1 %
Onnistunut asukasvalinta ja riskinhallinta vuokrasuhteissa	Luottotappioiden määrä	< 2.500 €	0 €

*1 72,75% v. 2022, ilmoitettu vuotuisena kokonaisvaihtuvuutena.

Asuntojen käyttöaste on noussut edellisvuodesta ja käyttöasteen nousun seurauksena kiinteistöjen hoitokulut ovat kasvaneet. Asiaan on vaikuttanut erityisesti asuntojen remontointi kysyntää vastaavaksi ja talotekniikan vanhenemisestä aiheutuva vuotovahinkojen määrän lisääntyminen. Kuluvan vuoden korjausmäärärahat on pääosin käytetty ja loppuvuonna tullaan suorittamaan ainoastaan välttämättömiä kunnossapitotoimenpiteitä. Yhtiön talouden ja toiminnan näkymät ovat muilta osin vakaat.

KOY Toholammin Vuokratalot	TP2022	TA2023	TOT 4/2023	Tot-%	TOT 4/2022
TULOSLASKELMA					
KIINTEISTÖN TUOTOT					
Vuokrat	571 760	598 500	202 336	33,81	184 911
Käyttökorvaukset	28 459	29 400	10 551	35,89	5 092
Muut kiinteistön tuotot	40 000	30 000	30 000	100,00	40 139
	640 219	657 900	242 887	36,92	230 142
LUOTTOTAPPIOT JA OIKAISUERÄT	5 068	4 000	77	1,93	2 212
KIINTEISTÖN HOITOKULUT	-502 725	-464 324	-207 635	44,72	-177 289
KÄYTTÖKATE/HOITOKATE	142 562	197 576	35 329	17,88	55 065
Poistot ja arvonalentumiset	-180 576	-180 576	-60 192	33,33	-60 192
Rahoitustuotot ja kulut	-15 478	-18 000	-502	2,79	-401
TILIKAUDEN TULOS	-53 492	-46 432	-24 449	52,78	-5 406

Toholammin Kehitys Oy (100 %)

Vastuhenkilö **Toholammin kehitys Oy:n hallitus**

Toiminta-ajatus: Toholammin kehitys Oy tuottaa kiinteistönhuoltopalveluita omistamilleen kiinteistöille.

Elinkeinopalvelut ovat siirtyneet kunnalle ja Kaustisen Seutukunnan yhteistyöllä tuotettaviksi palveluiksi. Kehitysyhtiön toiminta rajoittuu toimitilojen vuokraukseen ja yritysrahoitukseen.

Toimitilojen korjausinvestointien ennustetaan kasvavan kiinteistöjen ikääntyessä.

TAVOITTEET 2023

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Tilanne 31.04.2022
Toimitilojen vuokrausaste ja tuotto	Vuokrausaste, tuotto €	100 %, Budjetoitu tuotto	99 % vuokrausaste, 33 %/99 %
Sijoitustoiminnan tuotto	Tuotto €	Budjetoitu tuotto	Budjetoitu tuotto

Osavuositarkastus 1-4/2023	TP 2022	TA 2023	TOT 04 23	Tot-%	TOT 0422
Liikevaihto	393028	391 470	128 702	32,9	124 288
+ Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	96		0
- Materiaalit ja palvelut	0	0	0		0
- Muuttuvat henkilöstökulut	0	0	0		0
- Muut muuttuvat kulut	0	0	0		0
Myyntikate	393028	391 470	128 799	32,9	124 288
- Kiinteät henkilöstökulut	23	0	0		-3
- Liiketoiminnan muut kulut	-114517	-67 224	-24 410	36,3	-17 566
Käyttökate	278536	324 246	104 388	32,2	106 719
- Poistot ja arvonalentumiset	-175372	-202 811	-58 233	28,7	-58 457
= Liikevoitto	103163	121 436	46 155	38,0	48 261
+/- Rahoitustuotot ja -kulut	23981	25 256	12 603	49,9	13 597
Tuloverot	20326	29 338	11 747	40	6 541
= Tilikauden voitto/tappio	106818	117 353	47 010		55 317

Toholammin Energia Oy (96,66 %)

Vastuhenkilö **Toimitusjohtaja Toni Mäki-Asiala**
Toholammin Energia Oy:n hallitus

Toiminta-ajatus: Jotta ihmisillä olisi joku, jonka kanssa lämmitys on helppoa, varmaa ja edistyksellistä.

TAVOITTEET 2023

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Tilanne 30.4.2023
Näkyvyyden parantaminen	Asiakastarinat uusista asiakkaista	3 kpl	0 kpl
Asiakkaiden tarpeiden kartoitus	Asiakastapaamiset	12 kpl	3 kpl
Uudet kaukolämpöasiakkaat	Määrä	3 kpl	0 kpl
Vaihtoehtojen kartoitus koulunmäen lämpölaitoksen tulevaisuudelle	Ratkaisuvaihtoehdot	5 kpl	5 kpl

Tapahtumat ensimmäisellä kolmanneksella

Vuosi käynnistyi uuden laskutusohjelmiston käyttöönotolla ja tulevaisuuden kesäajan lämmitysratkaisun selvittelyllä. Koulunmäen lämpölaitoksen päivittämisestä ja saneerauksesta pyydettiin budjettitarjouksia eri toimittajilta. Tarjousten pohjalta päätimme edetä nykyisen kattilan saneerauksella siten, että sille saadaan ainakin 10 vuotta lisää elinkaarta. Saneeraus on tarkoitus tehdä vaiheittain 2–3 vuoden aikana ja sen toteutus tarkentuu myöhemmin.

Liiketoiminnassa lämpöä myytiin odotetusti, mutta sähkönmyynti jäi keväältä reilusti alle budjetoidun ennustettua matalamman pörssihinnan vuoksi. Uusia lämpötarjouskyselyitä on tullut sekä kuluttajilta että yrityksiltä. Lämmön energia- ja perusmaksua korotettiin 1.4.2023 alkaen nousseiden korko- ja polttoainekulujen vuoksi yhteensä 10 %.

Polttoaineina olemme kevään aikana käyttäneet kuorta, jysinturvetta ja rankahaketta. Jysinturpeen toimituksesta tehtiin kilpailutus ja turvetta tulee voimalaitokselle jatkossa myös Toholammilla sijaitsevalta nevalta.

Höyryntuotannon aloittamisen vaatimista investoinneista ja vaatimuksista on tehty selvitys ja laskelmia. Selvitimme myös kaukolämpöverkoston optimointityökalun hankinnan kannattavuutta ja päätös tästä hankinnasta tehdään myöhemmin.

Lanseerasimme kierrätyspuun vastaanottopisteen ORC-voimalaitokselle ja puun vastaanottaminen aloitetaan siellä virallisesti 1.6.2023. Tarkoituksena on hyödyntää lähialueen käytöstä poistettua puhdasta puuta voimalaitoksella energiantuotannossa.

Kevään ajan meillä on ollut töissä harjoittelija.

Arviot lähitulevaisuuden tapahtumista

Lämmönmyyntityötä jatketaan. Osallistuminen toukomarkkinoille energiayhtiönä.

Voimalaitoksen turbiinille tehdään revisio, jossa turbiini irrotetaan ja käytetään Italiassa huollettavana sen tehotasojen parantamiseksi.

Voimalaitoslaina erääntyy syksyllä suuremman viimeisen erän muodossa. Neuvottelemme uuden lainaratkaisun ennen sitä.

Harjoittelija jatkaa meillä kesätöissä heinäkuun loppuun asti.

Talous

Talousarvio 1-4_2023					
Toholammin Energia Oy	TP2022	TA2023	TOT 04/2023	Tot-%	TOT 04/2022
Tuloslaskelma					
Liikevaihto	1 541 662	1 418 189	583 732	41 %	649 238
+ Liiketoiminnan muut tuotot	815	250	250		
- Materiaalit ja palvelut	- 727 337	-631 445	- 252 195	40 %	- 268 605
- Henkilöstökulut	- 212 551	-210 314	- 66 064	31 %	- 58 745
- Poistot ja arvonalentumiset	- 269 598	-266 390	- 86 201	32 %	- 90 611
- Liiketoiminnan muut kulut	- 142 211	-128 630	- 76 577	60 %	- 72 132
Liikevoitto (-tappio)	190 780	181 661	102 944	57 %	159 146
+/- Rahoitustuotot ja -kulut	- 23 376	-133 826	- 18 901	14 %	- 3 841
Tilikauden voitto / tappio	167 404	47 835	84 043	176 %	155 306

Taloustilanne on sähkönmyynnin osalta jäljessä toistasataatuhatta. Kulujen osalta tilanne on hallinnassa.